

Het is niet gebruikelijk, vrienden, om jaarlijks een kerkelijk overzicht te geven, of het al dan niet goed is laten we in het midden, maar toch geloof ik nu een uitzondering te moeten maken.

Het jaar 1957 is immers een jaar van wel zeer grote betekenis voor de gemeente van Gaastmeer geweest. Wat daarin gebeurd is, voornamelijk aan het verband met onze kerk, dat is zeer vermeldenswaardig. Vrienden, onze kerk is gerestaureerd! Als we de geschiedenis nagaan, dan geloof ik dat er nimmer zoveel met onze kerk is gebeurd, afgezien van de kleine reparaties en verbeteringen die gedaan moesten worden. Ondanks dat ging het verval voort de oorzaak: de fundering begaf het. Deze restauratie heeft al jaren een punt van bespreking uitgemaakt bij het college van kerkvoogden, maar werd altijd maar weer verschoven naar een latere datum of een ogenblik dat gunstiger was. Toch werd zienderogen de noodzaak groter door de dreiging van nog groter moeilijkheden. Vele malen zijn de kerkvoogden, samen met de notabelen, in vergadering bijeen geweest om plannen te bespreken, evenwel malen zijn de colleges onbevredigd uiteengegaan, omdat er verschil van opvatting was. Het grote struikelblok was wel het financiële gedeelte: hoe moeten we aan geld komen, hoe zullen we aan geld komen? En dan: gedeeltelijke of algehele restauratie!

De kerkvoogden stonden een algehele restauratie voor; er werd een vergadering belegd met de kerkeraad, daar deze hier ook na aan verwant is, om van gedachten te wisselen en de plannen voor te leggen.

Daar de colleges zich de moeilijke situatie bewust waren, werd besloten om te onderzoeken welke gedachte er leefde in de gemeente over gedeeltelijke restauratie of algehele. Dit werd gedaan in de vorm van een folder. Deze uitslag was verrassend, want de overgrote meerderheid was voor algehele restauratie. De gemeente stond dus achter het plan der kerkvoogden, zodat daaraan vastere vormen gegeven kon worden en naar de middelen om aan geld te komen gezocht moest worden. De gemeente zelf moest 't voorbeeld geven en die heeft het ook gedaan, naar ik hoop algeheel.

De veehouders hebben als begin f 10.— per koe gegeven, later nog eens f 5.— en zo meer wat niet bekend is. De burgerij van onze gemeente heeft zich niet afzijdig gehouden maar op een of andere wijze, met een heffing incens of maandelijks of per kwartaal het hare afgedragen.

Inmiddels had Ds. Bruinsma al vele acties uitgedacht zoals een papier-actie, teken-, sigaren-, koek- en een film-actie. Al deze activiteiten vroegen veel werk, maar met een grote staf medewerkers zou het doel bereikt kunnen worden, althans... op papier.

U weet het... het is geslaagd; de ene actie wat beter dan de andere, maar met name wil ik noemen de koek-actie. Wie in Nederland en daar buiten heeft niet gehoord van de koekenbakkende Dominee van Gaastmeer?

We veronderstellen zeer weinigen. Vele duizenden koeken zijn het land ingegaan, zelfs naar het buitenland. We hebben de slag op de Dam te Amsterdam meegemaakt, waarbij dertienduizend koeken aan de man werden gebracht. Hulde aan de dames die hoofdzakelijk die dag voor hun rekening hadden genomen. Wat een voorbereiding, wat een inspanning is dat geweest voor velen, wat een zenuwslappend werk is er verricht, hoeveel slapeloze nachten zijn er voor geofferd. Maar het ging voor dat ene doel: het behoud van onze kerk.

Niet alleen de gemeente Gaastmeer heeft zich voor deze restauratie ingespannen, maar ook daar buiten, in de provincie, ja overal in de lande voelde men de noodzaak tot helpen. Deze kleine gemeente kon niet alles zelf doen. Vele giften zijn binnengekomen, wat is er veel voor Gaastmeer gecollecteerd in onze Ring en daar buiten; de burgerlijke gemeente heeft zich niet afzijdig gehouden; instanties te veel om op te noemen.

We hebben de film-actie van Dokter van der Werf meegemaakt, die enorm veel heeft bijgedragen en nog bijdraagt. Zo kunnen we door gaan.

Inmiddels vrienden, was men reeds met de restauratie begonnen, waaraan vele voorbereidingen vooraf gingen. Immers, de bouw-restauratie commissie werd geraadpleegd, architect B. Leeman werd aangezocht voor de architectuur, met welke architect veel werd besproken en het bestek werd uitgewerkt. De colleges besloten het werk te laten uitvoeren door timmerman G. de Groot, die het volle vertrouwen genoot van de kerkvoogdij. Ondanks de hoge leeftijd van de Groot, heeft men toch gemeend hem te moeten aanzoecken voor deze restauratie en we mogen zeggen, de Groot heeft het uitgevoerd met alle krachten die hem ter beschikking stonden. Veel moest met hem overwogen worden, veel is tot stand gekomen door zijn goed inzicht, zodat omstreeks april met de werkzaamheden begonnen werd. De ontruiming van het kerkhof, grafstenen met toebehoren werden verwijderd. Dit zeer zware werk werd met man en macht aangepakt. Door de grootste voorzichtigheid te betrachten en met veel overleg te werken, is men er in geslaagd ze te verwijderen. Daar de kerk iets groter zou worden moest men enige graven met toestemming van de nabestaanden overbrengen naar een andere plaats, daar anders de beschadigingen niet konden worden voorkomen.

Dit waren alle nog voorbereidingen voor het grote werk: op 3 april 1957 moest onze zo dierbare kerk met zijn historische herinneringen worden gesloten, zodat het kerkgebouw in de handen van de uitvoerder kwam. Deze bestond het in een korte tijd de kerk in een „ruïne” om te zetten. Maar daar het de bedoeling was om alles wat bruikbaar was weer te verwerken in het nieuwe gebouw, voornamelijk oude steen, werden de muren met overleg neergehaald. Bij duizenden kwamen de stenen naar beneden, om te worden vervoerd naar de tuin van de pastorie voor het schoonmaken en bikken. Er waren veel mensen voor dit werk nodig, wat door vrijwilligers uit de gemeente, zelfs door mensen buiten de gemeente, werd gedaan. We denken aan Koert Jansen van de Wereldjeugdraad van Kerken, die zich voor dit werk beschikbaar stelde. Er zouden meerderen komen, doch dit is door omstandigheden niet doorgestaan. Wel zijn enkelen een dag of wat bezig geweest, maar het heeft niet aan de verwachtingen beantwoord. Vele weken heeft Koert Jansen zich in Gaastmeer aan dit werk gegeven, totdat Fin-

land hem riep voor het zelfde werk. We mogen hem toch wel een woord van dank brengen.

Inmiddels was men bij de kerk al bezig om het grondwerk te vernieuwen we hebben de grote heimachines gezien, die de grote palen in de grond stampten voor het fundament, waarop de kerk gebouwd moest worden. Ondanks dat dit werk veel inspanning kostte, is men er in geslaagd dit in een korte tijd klaar te krijgen, zodat spoedig met het metselwerk begonnen kon worden. Alleen het dak was blijven staan en dat was erg onderhevig aan de stormingen van de natuur; er zat een groot risico aan, in verband met storm en dergelijke.

Dit was de Groot zich echter ook bewust, daarom moesten de muren van het kerkgebouw in een zo kort mogelijke tijd omhoog getrokken worden. Gelukkig, er zijn geen tegenslagen geweest, zodat buiten verwachting vlu de muren weer omhoog stonden. Hoe groot dit voordeel is geweest, is niet te berekenen.

Onze kerkdiensten werden gehouden in het lokaal en daar de ruimte beperkt was, moest elk zich wat inschikken met de zitgelegenheid. Dit is dan ook zonder de minste bezwaren gebeurd, misschien zullen er van onze gemeente mensen geweest zijn die gezegd hebben: „mocht het zo blijven, geen bezwaar, het vormt de echte gemeenschap.” Ze dachten dat, wanneer de kerk weer in gebruik zou worden genomen, dit een hele ommekeer voor hen zou worden, hetgeen meeviel.

In gestaag tempo als we het zo zeggen mogen, werden de restauratie-werkzaamheden zichtbaar. Boven verwachting vlug waren de muren opgetrokken, wat wel een van de moeilijkste werkzaamheden was, en we konden dan ook zeggen dat een mooi stuk werk gereedgekomen was. Dat was echter de buitenkant en u begrijpt dat dan pas de interne moeilijkheden komen, om het zo te doen dat het ieders gevoel bevredigt. Kerkvoogden, Ds. Bruinisman en kerkeraad hebben zich over verschillende dingen beraden, er zijn besluiten genomen, er zijn besluiten aanvaard, soms met 't bezwaar dat men dit of dat graag anders had gezien. Dat zijn de verschijnselen altijd bij zulk werken, maar over het algemeen kunnen we tevreden zijn.

De kerk heeft een andere indeling gekregen; om even er bij stil te staan voor-kerk, consistorie, garderobe, bergplaats en een geheel andere indeling op de galerij.

Och vrienden, U hebt Uw eigen indrukken, de kerk is in enigszins oude stijl opgebouwd en toch doet deze nieuw aan. Ik geloof dat U het met me eens zult zijn, dat deze restauratie de natuurlijke weg is gegaan. Er is gewerkt met hetgeen de natuur oplevert, U zult misschien wel eens andere kerken hebben aanschouwd en hebben geconstateerd dat er de laatste jaren te veel aandacht is geschonken aan kleuren en dergelijke. Wij kunnen tevreden zijn en zullen hopen dat in de komende jaren het Woord Gods dat in deze kerk mag worden verkondigd, een zegen mag zijn voor de gemeente van Gaastmeer.

De kerk zelf heeft een geheel nieuw interieur gekregen. Dat het oude niet meer in deze kerk paste is een logisch gevolg van de restauratie.

Daar het jaar 1957 ten einde liep, leefde bij de colleges de wens de kerk nog

in dit jaar in gebruik te mogen nemen. Met de Groot werd overeengekomen te proberen dit te verwezenlijken, en door de grote krachtsinspanning van de Groot en zijn personeel, schilder Attema en electricien W. de Boer kon toch nog voor Kerstmis de kerk in gebruik worden genomen, nog niet geheel afgewerkt, maar toch zo dat de diensten er in gehouden konden worden. Besloten werd dit op 18 en 19 december te laten geschieden. Er was veel met de voorbereiding tot de ingebruikneming der kerk gemoeid. Kerkvoogdij zowel als Kerkeraad hebben in de zoveelste vergadering na lange besprekingen een schema opgesteld met twee kerkdiensten, zondig drie; zowel de inwijding als de dankdienst werd geregeld door deze colleges.

Wat de ingebruikneming betreft was een beperkt aantal mensen uitgenodigd daar anders de kerk te klein zou zijn en juist eigen gemeenteleden dit moesten mee beleven. De genodigden werden op de tweede dag verwacht, op een klein aantal na, die op de eerste dag kwamen, daar vele van de genodigden veel voor onze kerk hebben gedaan, in allerlei vorm. Daar het de bedoeling was om de genodigden eerst in het lokaal te ontvangen, zowel de eerste als de tweede dag, kon helaas de gemeente hier niet bij tegenwoordig zijn, vanwege de beperkte ruimte. Besloten werd om in januari of februari een feestelijke gemeenteavond te houden, in de hoop dat ieder gemeentelid zich hiermee kon verenigen.

Wat de ingebruikneming betreft, vrienden, deze is in alle stijl en begrip voor het ambt gehouden. Hiermede hoop ik dan te kunnen volstaan wat de opbouw van onze Kerk betreft. Op het terrein van de administratie zal ik me maar niet begeben, omdat deze bij Dominee Bruinsma berustte, die U misschien het een of ander over de bouwkosten zal inlichten.

Het financieel overzicht zal U een duidelijk beeld over de toestand geven, maar we kunnen alsnog mededelen, dat deze niet verontrustend is. Wel moet deze terdege onze aandacht hebben en behouden, zowel voor de restauratie als voor onze normale kerkvoogdijzaken, die ook veel van ons vragen.

Gelukkig vrienden, we kunnen en mogen nog geven, ieder in het zijne en naar dat hij geven kan. We mogen leven in het woord Gods en hopen dat de N.H. gemeente van Gaastmeer vele vruchten mag uitwerpen tot hen die deze ontberen.

Ik besluit hiermee dit overzicht en ga over op de ingebruikneming van ons Kerkgebouw op woensdag 18 december en donderdag 19 december 1957.

Kerkvoogden en Notabelen

Pres.-kerkvoogd: *M. Westra*

Adm.-kerkvoogd: *J. Keijsch*

Notabel: *G. van Sloane*

Notabel: *P. Hooghey*

Notabel: *H. Verboom*

Kerkeraad

Predikant: *R. van Wier*

Ouderling: *W. J. Finne*

Ouderling: *S. Attema*

Diaken: *K. Gosliga*

Diaken: *H. van Wier*

(persoonlijke handtekening): *R. van Wier*

De ingebruikneming van de gerestaureerde Kerk te Gaastmeer

18 December, de grote dag is aangebroken. Het was feest in Gaastmeer, de vlag wapperde van de toren en van verschillende huizen. Geen wonder ook, onze kerk zou in gebruik worden genomen. Spanning heerste er in de gemeente bij colleges, bij kostersgezin, in 't gezin van Ds. Bruinsma. Een en al spanning op deze donkere dag voor Kerstmis en toch was het feest, ja feest: onze kerk zou worden ingewijd.

Vele kleinigheidjes moesten des morgens nog worden afgehandeld, maar het kwam klaar; de gemeente werd des middags 2 uur aanwezig verwacht. De kerk die een half jaar gesloten was geweest, zou weer aan de gemeente worden overgedragen. Ongeveer half twee kwam het college van Kerkvoogdij en Kerkeraad bijeen met een klein aantal genodigden in het lokaal.

Verschillende autoriteiten waren gearriveerd, waaronder, verschillende predikanten uit Ring en Classis, burgemeester van Hout van Wymbritseradeel, oud-burgemeester Tjaberings en nog verschillende andere dames en heren, die onmogelijk allen genoemd kunnen worden.

Na een welkomstwoord van de voorzitter der kerkvoogdij M. Westra, ging deze over ieder te bedanken die had bijgedragen tot het tot stand komen van deze restauratie; dit geschiedde op humorvolle wijze en gedeeltelijk op rijm. Na enige mededelingen van Westra gingen beide colleges naar de consistorie. Inmiddels was de kerk al vol gelopen en er heerste een devote stilte, die tenslotte verbroken werd door serene muziek vanaf de galerij.

De voorzitter der Kerkvoogden ging naar voren voor 'het inleidend schriftwoord naar aanleiding van 1 Kron. 16: 23-29, waarna de gemeente staande zong Ps. 100. Hierna volgde de schriftlezing uit Psalm 24: 1-10, waarna de voorzitter de kerk overdroeg aan de gemeente. De voorzitter der kerkeraad, Ds. Bruinsma, aanvaardde deze in tegenwoordigheid en in naam der gemeente. Na het schriftwoord 2 Kron. 6: 18-21 werd de lezenaar in gebruik genomen, waarbij ouderling Terpstra Lucas 4: 16-24 las. We hebben gezien dat ouderling Finnema de kanselbijbel in gebruik nam met de schriftlezing 1 Petrus 1 22-25. In aansluiting op het schriftwoord van de predikant uit Romeinen 10: 14, 15a, hebben de kinderen der gemeente bij het uitspreken van enkele schriftwoorden 'het doopbekken in gebruik doen nemen. De broodschaal, beker en offerschaal brachten de diakenen Gosliga, Altema en van Wieren met enige schriftwoorden in. Twee catechisanten brachten onder verslezing het kerkboek, waarna we Gezang 135: 1, 2 en 3 in solozang met begeleiding door mevr. Zijlstra aanhoorden, waarna dienstboek en kandelaar door kinderen werden ingebracht met toepasselijke schriftwoorden; hetgeen ook geschiedde met het orgel met als schriftlezing Ps. 150: 1-6. Met Psalm 122, het schriftwoord van de koster werd de klok in gebruik genomen.

Indrukwekkend was deze dienst met als achtergrond het klokgelui. Hiermede was deze ingebruikneming werkelijkheid geworden en deze sa-

menkomst ging over in een dankdienst. Ds. Bruinsma had als tekst gekozen Jesaja 40: 9:

„Klim op een hogen berg, vreugdebode Sion, verhef uw stem met
„Kracht, vreugdebode Jeruzalem verhef u, vrees niet, zeg tot de
„steden van Juda, zie hier is uw God.”

Mogen we dit in gedachte houden! Na deze prediking en dienst werden de genodigden in het Lokaal terugverwacht voor een kopje thee. De leiding bij deze samenkomst berustte bij kerkvoogd Westra, die een ieder de gelegenheid gaf eventueel een felicitatie of enige woorden te spreken.

Verschillende sprekers hebben het woord gevoerd, o.a. burgemeester van Hout van Wymbritseradeel, die in treffende woorden deze restauratie memoreerde. Inimmers: hij had nu zelf aanschouwd wat een kleine gemeente tot stand kan brengen. We hebben van Ds. Hettinga van Oudemirdum gehoord dat de gemeente Gaastmeer veel bij droeg aan verschillende collecten en anderszins en nu zelf deze grote dag beleefde: hij hoopte dat deze mooie kerk in een levende gemeente zou mogen blijven staan.

Ook Ds. Schravendeel van de Zustersgemeente stond even stil bij deze bijzondere dag; ook zijn gemeente had met belangstelling de gang van zaken gevolgd. Architect B. Leeman van Sneek feliciteerde de gemeente Gaastmeer met deze kerk, waarvan hij de architectuur mocht hebben, dankte voor het genoten vertrouwen en bood de lezenaar aan als cadeau. Ook timmerman de Groot dankte de colleges voor het vertrouwen. Het werk was nu zo goed als voltooid, een werk waar hij wel tegen op 'had gezien, maar nu was hij toch dankbaar het niet te hebben afgewezen. Hij wenste dit uit te drukken in een cadeau en wel door een kapstok. Namens het personeel, die gewerkt hebben bij de opbouw, sprak de heer Th. Gunter in dichtvorm en hij bood namens 'het personeel een elektrische klok aan. Hierna kwam Vr. Terpstra aan het woord die namens de Vrouwenvereniging de 4 Kronen aanbood. Hulde aan de Vrouwenvereniging voor dit mooie geschenk, dat ons stil maakte.

Vrienden, zo kan ik doorgaan: mevr. van Netten bood namens de gemeente Ds. Bruinsma een kleine verrassing als voorbode voor de grote verrassing die nog komt, nl. een vulpen. Dit als waardering voor het vele werk dat Ds. Bruinsma had gedaan voor deze restauratie.

Na al deze goede woorden en lofuitingen en cadeaux kreeg Ds. Bruinsma de gelegenheid namens de Kerkvoogdij een dankwoord uit te spreken. Na een ieder persoonlijk te hebben bedankt voor de vele cadeaux, goede woorden en gulle waardering op deze feestdag, was hiermede deze samenkomst in het Lokaal ten einde.

De 2e dag, negentien december, stond in het teken van de dankdag, zodat des namiddags een dankdienst werd gehouden voor genodigden.

De kerk was weer goed bezet, van alle kanten kwam men naar onze kerk, om deze dienst mee te maken. Evenals de eerste dag was er weer een bijeenkomst in 't lokaal en evenals de eerste dag volgden dezelfde gebeurtenissen elkaar in dezelfde volgorde op. Hierbij waren tegenwoordig alle ringpredikanten, zelfs predikanten van buiten de ring, vele kerkeraden en anderen zelfs van buiten de provincie.

Ongeveer twee uur werd een dankdienst gehouden, waarbij de tekst der prediking evenals de vorige dag was uit Jesaja 40: 9. Na deze dienst werden weer de genodigden in het Lokaal verwacht, waar de toespraken volgden. Van de gelegenheid tot spreken werd weer een dankbaar gebruik gemaakt; we denken aan Ds. Mr Schoenmaker van Heeg, de Kerkvoogd van Piaam, Dsde Bruin van Oosterend, Ds. Schothorst en nog vele anderen. Vele goede woorden werden ons toegesproken, veel lof over deze kerk die een goede indruk had gemaakt. Gaastmeer heeft weer een kerk, een kerk die er zijn mag.

Na deze gezellige bijeenkomst werd het dankwoord door Ds. Bruinsma uitgesproken, die ieder persoonlijk toesprak, waarmee dit samenzijn werd besloten.

Op de morgen van deze dag werd ten huize van Ds. Bruinsma ook nog een persconferentie gehouden in tegenwoordigheid van de kerkvoogden Zeilstra en Westra.

Ik zou het hierbij kunnen laten, maar dan zou ik tekort schieten. Mag ik het zo stellen: Gaastmeer heeft weer een kerk, eenvoudig en mooi, alles heeft veel geld gekost, maar niet teveel. Was het niet onze plicht om de kerk te restaureren, de kerk waar Gods Woord verkondigd wordt. Dan mag het niet te veel zijn; de middelen zijn ons gegeven, middelen voor mensenheden, die er over kunnen beschikken.

Vele leden onzer gemeente, ik hoop van allen, hebben gegeven en gedaan wat ze konden en doen nog wat ze kunnen. Het is niet de bedoeling allen op te noemen, maar toch moeten we enkelen noemen die zich bijzonder hebben ingezet, met name Ds. Bruinsma.

Ds. Bruinsma, wat U gedaan hebt aan het herstellen van onze kerk, is niet te beschrijven. Mogen wij als kerkvoogden en tevens als gemeente U dank zeggen voor dit vele werk waar U zich zelf mee belast hebt tot het uiterste. Ook U, mevrouw Bruinsma, onze dank voor het vele werk dat U verricht hebt, voor de vele dagen en avonden die U Uw man hebt moeten afstaan voor dit werk. Met vreugde hebt U dit aanvaard. Dan rest mij nog een dankwoord te spreken aan de kosterfamilie. Deze mensen hebben gegeven wat ze konden, wat ook het geval is ten opzichte van de familie W. Zijlstra. Wat hiervoor bv. de vermaarde koek-actie heeft betekend, dat is niet te beschrijven.

Zo kan ik doorgaan, maar vrienden, dat is de bedoeling niet. We mogen het zo zeggen: elk gemeentelid of elk dooplid die zich op een of andere wijze heeft gegeven voor het herstel van onze kerk, nogmaals onze dank! Het gaat hier niet om „wie de eer”, maar: „Gode de eer, Die ons in staat heeft gesteld om dit grootse werk te verrichten.”

Zien we het zo gemeente, dan twijfelen we er niet aan, of er rust zegen op ons werk. Wij hopen dat wij als leden van Christus' Kerk veel mogen uitdragen wat ons in deze kerk wordt gegeven.

Hiermede meen ik U een overzicht te hebben gegeven over dit jaar 1957. Veel is misschien niet vermeld of vergeten, maar niet opzettelijk. We moeten bekorten. Het ging om de grote lijnen en die zijn weergegeven, opdat

dit overzicht een bijzondere bladzijde krijgt in het archief van de Kerkvoogdij, opdat ons nageslacht in lengte van jaren moge lezen van dit grote werk, dat in het jaar 1957 door de N.H. gemeente van Gaastmeer is tot stand gebracht.

GEEFT DE HERE DE EER, BRENGT OFFER,
EN KOMT IN ZIJN VOORHOVEN.

GAASTMEER, 10 februari 1958

J. ZEILSTRA,
adm. kerkvoogd.